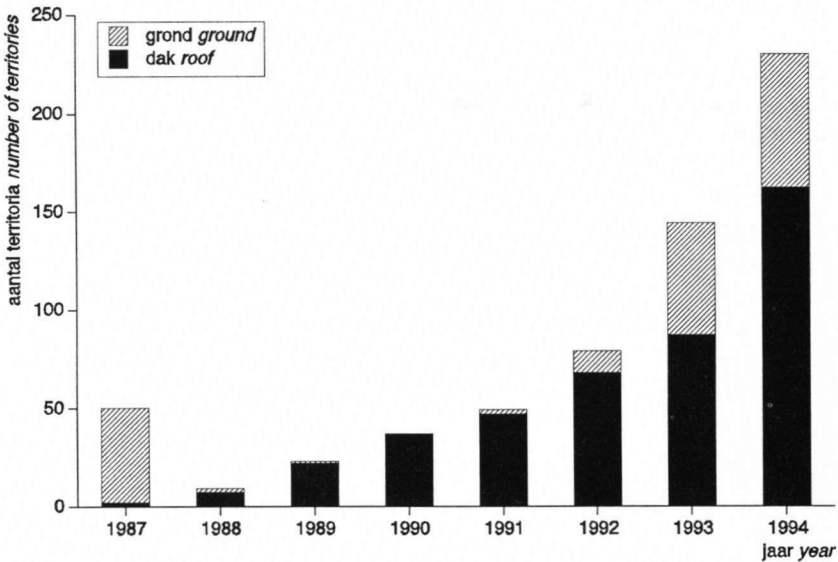

Broedende Kleine Mantelmeeuwen *Larus fuscus* op daken in IJmuiden

Lesser Black-backed Gulls breeding on roofs at IJmuiden

Sinds 1987 wordt het aantal territoria van meeuwen in IJmuiden geïventariseerd. Tijdens de eerste inventarisaties werden, buiten de vele Zilvermeeuwen *Larus argentatus*, ook Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* broedend op daken van het industrieterrein aangetroffen. De Kleine Mantelmeeuwen hebben voorkeur voor grote, meestal van grind voorziene daken van visverwerkende bedrijven en koelhuizen. Op de zogenaamde IJbunker broeden de Kleine Mantelmeeuwen echter op het kale beton. Er wordt door Kleine Mantelmeeuwen niet, zoals door de Zilvermeeuwen, op steigers, dukdalven en sluisdeuren van het sluisencomplex gebroed.

Gedurende de afgelopen acht jaar is er een toename van het aantal broedparen op daken vastgesteld (figuur 1) en een afname van op de grond broedende Kleine Mantelmeeuwen na het ten tonele verschijnen van de Vos *Vulpes vulpes*. In 1987 broedde er nog een vijftigtal Kleine Mantelmeeuwen op het

Figuur 1. Aantal territoria van Kleine Mantelmeeuwen op de grond en op daken in IJmuiden, 1987-1994.

Figure 1. Number of territories of Lesser Black-backed Gulls nesting on the ground and on roofs in IJmuiden, 1987-1994.

Forteiland, een eiland in de monding van het Noordzeekanaal. Na het verschijnen van de Vos werd deze kolonie in 1988 geheel verlaten. Ook op de grond broedende Kleine Mantelmeeuwen op het sluiscomplex werden toen door de Vos verstoord. Gedeeltelijk weken deze Kleine Mantelmeeuwen uit naar de daken van het industrieterrein, getuige de waarneming van een exemplaar met een kleurring. Dit exemplaar broedde eerst op het sluiscomplex en later op de IJbunker. Dat niet alle paren meteen uitweken naar de daken bleek doordat pas in 1991 weer het totaal aantal broedparen werd gehaald van 1987. Na een voorzichtig begin wordt de laatste jaren echter weer meer op de grond van het sluiscomplex gebroed. De Vos schijnt in dit gebied dus vooralsnog niet meer te komen. Uit kleurringaflezingen blijkt dat ook Kleine Mantelmeeuwen uit andere kolonies in Nederland de daken in IJmuiden tijdens het broedseizoen bezoeken. Dit was onder meer het geval met een exemplaar uit Schoorl en enkele exemplaren van de Maasvlakte.

Sinds 1991 worden er, in samenwerking met Arie Spaans van het Instituut

voor Bos en Natuuronderzoek (IBN/DLO), jaarlijks kuikens van Kleine Mantelmeeuwen op de daken voorzien van kleurringen. Tot en met 1994 werden er 105 kuikens gekleurringd. De kleurringen zijn ongeveer 2.5 cm hoog en voorzien van een code (letter, cijfer of *bars* (dwarstrepen)). Aan de linkerpoot is een witte ring aangebracht en aan de rechterpoot een groene of een rode. Doel van de kleurringactie is o.a. om vast te stellen of Kleine Mantelmeeuwen, die geboren zijn op daken, terugkeren naar hun 'geboortedak' en welke uitwisseling er is met andere daken en kolonies. Tevens kan misschien worden vastgesteld of Kleine Mantelmeeuwen uit IJmuiden verantwoordelijk zijn voor nieuwe vestigingen, zoals in de gemeente Haarlem.

Summary Between 1987 and 1994, numbers of Lesser Black-backed Gulls breeding on roofs of buildings in the industrial area of IJmuiden, The Netherlands, have increased. The increase was induced by the appearance of Red Foxes in the area, which systematically plundered ground nests. Only since 1991 ground nesting in one particular area (a lock complex) occurred again (figure 1), presumably indicating the disappearance of foxes in this area. The fate of Lesser Black-backed Gull chicks reared on roofs is now studied by means of colour-ringing.

Fred Cottaar, Marsstraat 1, 2024 GA Haarlem